

домашньому насильству. Зокрема, не зважаючи на те, що законодавчо патрульні поліцейські уповноважені застосовувати спеціальний захід щодо протидії домашньому насильству – терміновий заборонний припис стосовно кривдника, фактично на практиці патрульні поліцейські дані повноваження не реалізують, оскільки управління патрульної поліції в областях фактично не отримали бланків термінових заборонних приписів. Термінові заборонні приписи в Україні на даний час виносяться виключно поліцейськими ГРПП та СРПП, дільничними офіцерами поліції, інспекторами ювенальної превенції та співробітниками мобільних груп з реагування на факти домашнього насильства

На нашу думку, це досить ускладнює ситуацію з реального впливу на факти домашнього насильства, оскільки саме патрульні поліцейські є тими суб'єктами, які одними із перших прибувають на місце події, де вчиняється домашнє насильство, і повинні належним чином реагувати. За допомогою винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника патрульні поліцейські могли б забезпечувати подальшу безпеку для потерпілої особи, зобов'язавши кривдника залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи та заборонивши кривднику входити та перебувати у місці проживання (перебування) постраждалої особи.

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

**Лопасєва Олена Миколаївна,**  
старший викладач кафедри  
тактико-спеціальної підготовки  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ

## **ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ УКРАЇНИ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

У процесі реформування системи правоохоронних органів та військових формувань висувуються нові вимоги щодо підготовки всебічно розвинених висококваліфікованих співробітників органів охорони правопорядку, які психологічно і професійно будуть готові виконувати службові обов'язки як в повсякденних, так і в особливих умовах діяльності. Тобто реалізовувати оперативні-бойові завдання здатні тільки фахівці з високими морально-психологічними якостями.

Почнемо з того, що саме означає «психологічне забезпечення»?

Психологічне забезпечення – це комплекс цілеспрямованих заходів щодо формування, підтримання і поновлення у особового складу морально-психологічного стану, необхідних морально-бойових якостей, психологічної стійкості та готовності виконати поставлені завдання в будь-яких умовах обстановки, зниження психогенних втрат та збереження психічного здоров'я [1].

В умовах особливого психологічного напруження, що має місце в екстремальних умовах, людина занурюється в стресовий стан. Оскільки причини, форми прояву (мобілізація або гальмування, боротьба або втеча) і процес усвідомлення явища стресу глибоко індивідуальні, універсальної формули виходу зі стресової ситуації і розвитку стресостійкості немає. Тому велике значення має попередження розвитку стресу, а також формування у особового складу навичок самоволодіння над стресом.

Підсумовуючи викладене вище, морально-психологічне забезпечення діяльності працівників правоохоронних органів в особливих умовах має проводитися по етапах:

по-перше, при підготовці до таких дій, включаючи роз'яснення норм законодавства, підвищення морального духу, актуалізацію морально-психологічних і професійних якостей, формування груп бойового порядку (оперативної побудови), згуртування службових колективів, організація грамотного керівництва повинно відбуватися з урахуванням психологічної сумісності співробітників;

по-друге, в ході дій в особливих умовах з метою підвищення стійкості особового складу до дії типових стресових факторів, необхідний розвиток морально-психологічних якостей, формування умінь і навичок, що сприяють успішному виконанню оперативно-бойових завдань;

по-третє, не менш важливе моральне забезпечення і надання психологічної допомоги (реабілітації) особовому складу після закінчення виконання поставлених завдань, зокрема використання або застосовував вогнепальної зброї, спеціальних засобів, заходів фізичного впливу та ін.

Разом з тим, формування умінь і навичок застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї повинно припускати моральну і психічну готовність не тільки своєчасно відреагувати, але і вчасно зуміти припинити їх використання. Тому, поряд з цілеспрямованістю, сміливістю, відвагою, високою швидкістю реакції, співробітник повинен мати високий рівень самоволодіння і емоційної стійкості, а також усвідомлювати не тільки юридичну, а й моральну відповідальність за свої дії.

Таким чином, морально-психологічне забезпечення діяльності в особливих умовах покликане забезпечити психологічне моделювання задач, умов і несприятливих факторів при виконанні відповідних дій або заходів і практичну реалізацію останніх. Саме тому мета такої діяльності - постійне, стійке і адекватне функціонування свідомості і психіки особового складу, дій груп охорони правопорядку в надзвичайних ситуаціях.

Завдання психологічної підготовки співробітників до виконання завдань в особливих умовах – це підтримання пильності, стійкості в подоланні труднощів, розвиток розумної ініціативи, сміливості, винахідливості і рішучості. При цьому провідну роль в організації даної роботи повинен грати керівник групи, який забезпечить вироблення у підлеглих належних бойових і морально-психологічних якостей.

Також роль керівника полягає у формуванні здорового морально-психологічного клімату в колективі. Найважливішим морально-етичним принципом діяльності працівників правоохоронних органів є свідомість, яка передбачає чітке розуміння співробітником мети його діяльності. Осмислення важливості захисту законних інтересів громадян, дотримання закону і відновлення справедливості, розвиток патріотичних почуттів сприяють зміцненню волі, сили духу, формують систему ціннісних орієнтирів, що базується на значущості загальнолюдських і національних цінностей, а також розвивають його психологічну стійкість при здійсненні морального вибору [2].

Отже, до пріоритетних напрямів виховної роботи і психологічного супроводу діяльності працівників правоохоронних органів в особливих умовах відносимо: виховання особового складу в дусі патріотизму, високої дисциплінованості, відповідальності за виконання поставлених завдань, освідомлення і бездоганного виконання кожним співробітником службових обов'язків, дотримання законності; формування і розвиток у особового складу прагнення набути високу професійну майстерність, моральні, бойові і психологічні якості; сприяння підвищенню загальноосвітнього і кваліфікаційного рівнів особового складу; узагальнення та впровадження передового досвіду роботи, форм і методів навчання і виховання особового складу; підвищення рівня персональної відповідальності рядового і начальницького складу за виконання поставлених завдань; проведення психопрофілактичної роботи та психологічний супровід діяльності в надзвичайних ситуаціях; надання психологічної допомоги та корекція психологічного напруги особового складу при виконанні поставлених завдань; аналіз причин і умов психологічного травматизму, розробка та впровадження заходів щодо його запобігання й зменшення.

---

1. Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. К.: НУОУ, 2014. Вип. 1 (38). 356 с.

2. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку (у схемах і таблицях): навч. посіб. / О.В. Тімченко, В.Є. Христенко, І.І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. Тімченка О.В., доц. Христенка В. Є. Акад. ВВ МВС України, 2012. 339 с.